Ibn Zaydün: Poëtisch Erfgoed en Nieuwe Inzichten

2025

Govert Westerveld

Ibn Zaydün:
Poëtisch Erfgoed en Nieuwe Inzichten

2025
Govert Westerveld

Ibn Zaydün: Poëtisch Erfgoed en Nieuwe Inzichten

2025
Govert Westerveld

xM
De

Ibn Zaydün: Poëtisch Erfgoed en Nieuwe Inzichten.

© Govert Westerveld 2025
Cronista Oficial de Blanca (2002-1919)
Hispanista de la Asociación Internacional de Hispanistas
Historiador Oficial de la Federación Mundial del Juego de Damas (FMJD)

ISBN: Hard cover (Lulu.com)
eBook: without ISBN

Toewijding

Ik draag dit werk op aan

de liefhebbers van poëzie

Dedicación

Dedico esta obra a

Los amantes de la poesía

Voorwoord

Met genoegen presenteer ik deze nieuwe uitgave in de Nederlandse taal: *Ibn Zaydūn: Poëtisch Erfgoed en Nieuwe Inzichten*. Deze publicatie vormt voor mij een persoonlijke bijdrage aan het literaire en historische gesprek over deze grootmeester van de Arabische poëzie. Ibn Zaydūn (1003–1071), die vaak wordt beschouwd als de grootste dichter van Al-Andalus, blijft ook vandaag fascineren met zijn verfijnde gevoelsleven, zijn rijke beeldtaal en zijn verbondenheid met de natuur.

Tijdens mijn studie tuinarchitectuur werkte ik intensief met bomen, sierplanten en bloemen. Het was dan ook nauwelijks te vermijden dat ik werd betoverd door Ibn Zaydūns verzen, waarin de natuur niet slechts wordt beschreven, maar tot een intieme, bijna emotionele aanwezigheid wordt verheven. In zijn poëzie zijn tuinen, stromende beken en geurende bloemen geen louter decor, maar spiegels van het gevoelsleven — alsof het ritselen van bladeren of het glinsteren van water rechtstreeks voortkomt uit zijn zielstoestand.

Zijn gevoeligheid komt bijzonder sterk tot uitdrukking in de verzen over zijn beroemde liefde voor Wallada bint al-Mustakfī — dichteres, prinses, en een uitzonderlijk zelfstandige vrouw. Hun korte, maar diep ingrijpende verhouding leeft voort in zijn lyriek, waarin herinnering, verlangen en natuur in elkaar vervloeien. Geen bloem, geen maan, geen bries is vrijblijvend: alles draagt een echo van gemis.

Wat Ibn Zaydūns werk voor mij ook zo waardevol maakt, is de manier waarop het een brug slaat tussen de innerlijke beleving van de mens en de uiterlijke wereld waarin die beleving vorm krijgt. Zijn poëzie weerspiegelt niet alleen de schoonheid van Al-Andalus, maar ook de verfijnde cultuur waarin hij leefde — een wereld van literatuur, muziek, intellectuele vrijheid, en ontmoetingen tussen gelijken, waarin zelfs vrouwen als Wallada een prominente literaire stem konden laten horen.

Die cultuur beleefde in Ibn Zaydūns tijd een ongekende bloei, met Córdoba als glinsterend middelpunt. De stad telde honderden openbare badhuizen, universiteiten en scholen, en kende een geletterdheid onder de bevolking die zijn gelijke in Europa niet kende. Er waren tientallen bibliotheken — de koninklijke bibliotheek alleen al bezat naar verluidt ruim 400.000 boekrollen. Lezen en schrijven waren er geen voorrecht van de elite, maar een vanzelfsprekend onderdeel van het dagelijks leven. Terwijl een groot deel van Europa nog gehuld was in de nevelen van onwetendheid en analfabetisme, bloeide in Al-Andalus een samenleving waarin kennis, kunst en onderwijs hoog in het vaandel stonden.

Tot 1243 was Blanca (Murcia) een integraal onderdeel van Al-Andalus, de door moslims bestuurde gebieden op het Iberisch schiereiland. In dat jaar werd het Taifa-koninkrijk Murcia een protectoraat van het Koninkrijk Castilië, door het Verdrag van Alcaraz. Dit betekende een belangrijke stap in de Reconquista van dit gebied. Hoewel er later nog opstanden en gevechten plaatsvonden — de uiteindelijke annexatie volgde pas in 1266 na de Mudéjar-opstand — was 1243 het jaar waarin de formele soevereiniteit van het

moslimbestuur over Murcia effectief eindigde en het gebied onder Castiliaanse invloed kwam. Maar de gewoonten van Al-Andalus bleven behouden, vooral in de kleine dorpen.

Dit boek is meer dan een literaire beschouwing. Het is ook een stille ode aan een vergeten verleden dat, op sommige plaatsen, nooit helemaal verdwenen is. Als auteur van het historische werk *Blanca, el Ricote de Don Quijote* weet ik hoe complex en genuanceerd de geschiedenis van de Nieuwe Christenen (vrijwillig gedoopte moslims) was. In het dorp Blanca, in de provincie Murcia, had in 1600 zo'n 98% van de bevolking nog islamitisch bloed. Na de officiële verdrijving van de moslims in 1610 keerden velen — openlijk of heimelijk — terug. In 1654 was ongeveer 80% van de inwoners van Blanca nog steeds van moslimafkomst. Dit toont aan dat de verdrijving géén universeel succesverhaal was, maar een regio-afhankelijk en vaak onvolledig proces.

Die geestelijke rijkdom van gewoonten leefde voort, zij het verscholen, in enclaves zoals het Ricote-dal — waar Blanca tot op de dag van vandaag het culturele geheugen van Al-Andalus onbewust levend houdt.

Deze uitgave is gebaseerd op een vertaling van een recente academische studie over Ibn Zaydūns poëzie, die nauw aansluit bij zijn Dīwān. Door deze studie te vertalen wilde ik mezelf — en hopelijk ook andere geïnteresseerden — de mogelijkheid bieden om Ibn Zaydūns werk vanuit de eerste hand dieper te leren kennen. In de beschouwingen die ik aan deze vertaling toevoeg, probeer ik zijn beeldtaal, thematiek en poëtische structuren verder te verhelderen, telkens met aandacht voor zijn unieke verwevenheid van

gevoel en natuur. De tuinen van Blanca — in het historische koninkrijk Murcia, ooit het hart van poëtisch Al-Andalus — vormden voor mij een bijzonder kader om zijn poëzie opnieuw te beleven.

Dit werk is in eerste instantie bedoeld voor persoonlijk gebruik en studie. Ik koester de hoop dat het zal bijdragen aan een bredere waardering van het oeuvre van Ibn Zaydūn binnen het Nederlandse taalgebied. Omdat het gebaseerd is op oorspronkelijk Arabisch bronmateriaal en er onzekerheid bestaat over de reikwijdte van het auteursrecht, is commerciële publicatie vooralsnog niet aan de orde.

Govert Westerveld

INHOUD

IBN ZAYDÜN:
POËTISCH ERFGOED
EN NIEUWE INZICHTEN.